

**Novi katekizam za jugoslavenske katolike
Albance: DJELOTVORNO SREDSTVO OD-
GOJA U VJERI**

U želji da naše čitatelje upoznamo s novim katehetskimi priručnicima i pomagalicama na albanskom jeziku, donosimo prijevod članka što ga je mons. Eleuterio Fortino, Italoalbanac i član Tajništva za jedinstvo kršćana, objavio 15. ožujka o.g. u vatikanskom dnevniku „L'osservatore romano” na petoj stranici.

Krajem 1985. pojavile su se dvije druge knjige novog katekizma za albanske katolike u Jugoslaviji. Pothvat koji je 1978. započeo dr. don Lush Gjergji uz odobrenje biskupa mons. Nikë Prele brižno se i didaktički razvija. Posljednja dva teksta namijenjena su petom odnosno šestom razredu (dr. Lush Gjergji, *Kah toka e premtuar* (Prema obećanoj zemlji), Katekizmi V; *Zoti kujdeset për populi* (Gospodin se brine za narod), Katekizmi VI, Drita – Ferizaj 1985).

Riječ je o umnom pothvatu, otvorenom prema budućnosti, koji se nadahnjuje izvornom brigom prenošenja vjere novim naraštajima, pripravljavajući ih da se suoče sa životom s trajnim uvjerenjima i obrazloženim vjerskim i kulturnim opravdanjima. Taj je zahtjev posebno hitan u naše vrijeme kad su sve rašireniji prigovori protiv vjere. Pri uređivanju autoru pomaže

svojom suradnjom „Katehetski savjet” i neki stručnjaci za pastoralne vidove i za tehničko-ilustrativni prikaz.

U uvodu petog sveska autor daje neka objašnjenja o upotrijebljenoj metodi. „Ovaj vjeronaučni program široka je cjelina i postupni razvoj poduke vjere, imajući na umu i složeni razvoj djeteta, posebno onaj intelektualni, psihološki, društveni itd. Tekstovi su izrađeni na biblijskoj osnovi, utemeljeni na Božjoj Riječi, ali „utjelovljenoj”, povezanoj i suočenoj s današnjom situacijom svijeta i Crkve, posebno sa životnim problemima vjeroučenika, kako bi se izrazilo posadašljenje i primjena Božje riječi 'danas' i 'ovdje' za nas i među nama”.

Potrebno je stoga poznavati stvarnu sredinu u kojoj se treba odvijati vjerska poduka (vladajuća kultura i društvene uvjetovanosti), obiteljske prilike djece, posebne upute Katoličke Crkve. Pisac dodaje i izričitu brigu za metodologiju. Kako bi neki katekizam bio djelotvorno sredstvo poduke, potrebno je „istraživanje različitih načina priopćivanja vjere, posredstvom biblijskih tekstova i likova, psalama i molitava, književnih tekstova, fotografija...”.

Stapanje svih ovih sastavnih dijelova olakšava shvaćanje poruke. Svaka se tema prvo izlaže a zatim produbljuje uz pomoć različitih pitanja, ukrašena je fotografijama te je uvijek stavljena u okvir albanske kulture. U tu su svrhu uvršteni književni tekstovi i slike (fotografije

povijesnih spomenika, crteži o predmetu, reprodukcije umjetničkih djela). Objavljeni su tekstovi albanskih pjesnika (Cajupi, Poradeci, Luigj Gurakuqi, Asdreni, Andre Mjeda, Martin Camaj itd.). Tu su i slike živućih albanskih slikara talijanskih Albanaca. Donosi se pjesma Lluke Perronea a otisnuta je i fotografija jaslca s drevnim albanskim nošnjama iz Kalabrije. Dio sve te građe potječe iz školskih knjiga koje se upotrebljavaju u obaveznom školovanju u pouci albanske književnosti u Socijalističkoj autonomnoj pokrajini Kosovo.

Tu je dvostruka prednost: s jedne strane katoličko dijete se ne „odvaja” od „zajedničkog” konteksta zemlje, s druge strane pomaže da se utvrdi kako je vjerski osjećaj učinio plodnom albansku kulturu postavši njezinim sastavnim dijelom i bitnom dimenzijom. Ta je građa vrlo pažljivo upotrijebljena.

Sigurno nije bez značenja činjenica da se ne navode tekstovi isključivo katoličkih pisaca. Mnogi su uzeti iz djela muslimanskih pisaca (velika većina Albanaca su muslimani), posebno Naim Frashëri, a neki od pravoslavni, kao što je Fan Stilian Noli.

To nužno otvaranje očituje se i u poglavlju „Današnji proroci”, u kojem su predstavljeni papa Ivan XXIII, majka Terezija (Alбанка iz Skopja), pravoslavni patrijarh Atenagora, protestantski pastor Martin Luther King.

Očito je usmjerenje koje nadahnjuje katekizam: odgojiti mlade za katoličku vjeru s čvrstim načelima, ali otvorene drugim kršćanima s kojima su sjedinjeni u krštenju, pune poštovanja prema vjeri drugih nekršćanskih vjernika (muslimani), u stvaralačkom stavu u društvu u kojem žive. Zbog tog usmjerenja albanski katekizam vodi računa i vrednuje naučavanje II. vatikanskog sabora o Crkvi („Lumen Gentium”), o ekumenizmu („Unitatis Redintegratio”), o nekršćanskim religijama („Nostra Aetate”) i o odnosima između Crkve i svijeta („Gaudium et Spes”).

Posljednje poglavlje svakog sveska cjelokupnog zamišljenog niza katekizma, obuhvaća sažetak koji bi vjeroučenici trebali naučiti napamet. Tu su navedene osnovne molitve svakog kršćanina, istine vjere koje ispovijeda Katolička Crkva, simbol vjere, zapovjedi, sakramenti,

aktualnosti

kršćanske kreposti itd., tj. sve „istine koje svaki katolik treba vjerovati”.

Ove sinteze pomažu mladima da u sebi stvore vlastito skladno viđenje katoličkog nauka i da ga u jasnim obrascima sačuvaju u vlastitom pamćenju i u vlastitoj savjesti.

Objavljivanje ovog katekizma u različitim svesima – još nepopunjenog u svim svojim dijelovima – predstavlja dragocjeno pomagalo za budućnost albanske Crkve.